

Бейітемін:

№4 «Шұғыл» ЖОО-ның психологиялық кабинетінің

менгерушісі: Д.А. Духалыева С.

Жеке бааламен түзету-дамыту жұмыстарының жоспары

2022-2023 ж.

Мақсаты: Балабақсандағы оқыту тәрбиелеу жағдайларына барынша бейімдеуді қамтамасыз ету, психологиялық көмек көрсету.

Міндеттері:

1. Баланы қызығушылығын мінез-құлық өрістелігін дамыту.
2. Танымдық процестерін дамыту (есте сақтау, зейін, жабылдау).
3. Баланы қоршаған ортасымен қатынасты білу арқылы ойларын дамыту.
4. Бала өмірін қорғауды және денсаулығын нығайтуды қамтамасыз ететін заттық-әрекеттік даму ортасын құру.

Р/с	Бөлімдер мен тараулар	Түзету-дамыту ойындарының әртүрлілігі	Мақсаты	Мерзімі
1.	Ата-анамен әңгіме	«Сықарлы Қарадан», «Амандасу жаттығуы»	Ата-ана арасындағы қарым-қатынасты күшейтуге отырып, отбасында а балаға ата-ана ықылы артыру.	Қазан
2.	Психологиялық үдерісін дамыту	«Затты тап» «Жоғалған ойыншықты тап» ойыны, «Үйкестікті табу»	Баланың таным процесін дамыту	Қазан
3.	«Отбасы» проектінің әдістемесі	Топтық жұмыс, «Саусақ» ойындары	Баланың отбасы жағдайы, отбасындағы орнын, отбасы мүшелерімен қарым-қатынасын ашу.	Қараша
4.	Қол моторикасын дамытатын жаттығулар	«Моншастар» Кітім гүйрейдіні жаттығулар, «Жолдар»	Қолдың ұсақ моторикасын дамыту.	Қараша
5.	Психологиялық қолдау	«Затты аңсаған елі»	Баланың сөйлеу	Желтоқсан

	жаттығулар	«Нүктелер арқылы сурет сал»	процесін даму деңгейін түзетуге арналған.	ан
6.	Пішін-көлем, түр-түсін қабылдаудың анықтау	«Вагондарға дөңгелек таңдау» «Үй құрылысының ретін көрсет». Пішіндерді және бұрыштарын сарнайық Тапшықтардан пішіндер құрастырамыз.	Баланың сөйлеу процесін даму деңгейін түзетуге арналған.	Желтоқсан
7.	Таным процесінің қалыптасуы	«Затты қалай қолдануға болады?» ойыны «Құс-аң-балық» жаттығуы. «Пидиппо» ойыны.	Баланың таным процесінің қалыптасу деңгейін тексеру.	Желтоқсан
8.	Психикалық үдерістерін дамыту	«Даусынан таны» «Төртінші артық әдістемесі»	Психикалық үдерістерін дамыту.	Қазіргі
9.	Кору, есту, тактильді-көзге көрінетін қабылдаудың деңгейін дамытушы қызығатын арттыру	«Оркестр» «Ол қандай табыс!» «Қайда дыбыс талатыны анықта?» «Кім шапшаңдады?»	Баланың қимыл-қозғалысының дамыту, таным процесінің даму деңгейін көрсетіп, бағалауға бейімдеу.	Қазіргі
10.	Қол моторикасын дамытатын жаттығулар	Баулармен ойындар. Қыстырғышпен ойын. Ермекшімен ойын.	Баланың таным процесінің дамыту	Қазіргі
11.	Конструктормен жұмыс	«Мозайка құрастыру» «Қыстырғыштар»	Конструктормен жұмыс. Ісін дағдысын дамыту. Ойнауға бейімдеу.	Қазіргі
12.	Психикалық үдерістерін дамыту	«Төртінші артық» әдістемесі, «Жоғалған ойыншықты тап»	Мамандық белгілерге бөліп көрсете білуге дағдыландыру.	Ақпан
13.	Арт-терапия әдісі арқылы сурет салу	«Үйің сыйықпен бейнеленген үлгіні үстіңнен сызып шық» «Уақдалған қаламен сурет салу» «Сезімдерді бояу»	Бейнелеу әрекетіне деген қызығушылығын арттыру.	Ақпан
14.	Қызыл-сары-көк түстермен таныстыру	«Ашырату» «Жіктеу» ойыны Алау	Баланы түспен таныстыру. Түсті ажырата білуге баулу.	Ақпан

		ойындары.Жүйелеу ойыны.		
15.	Күм терапия әлсіз баланың сенсорлық дағдысын қалыптастыру	Күмсалтышпен ойын. «Сәлем күм» жаттығуы. «Күм жасырынбағы» жаттығуы	Бала өзін жаңы сезініп, шығармашылық бөлсеңділік танытатын табиғи стимулдық орта қалыптастыру	Ақпан
16.	Табиғат құбылыстары және мезгілдері туралы	«Тірі және өлі табиғат» ойыны «Жыл мезгілінің бөлігін тап» ойыны	Балаларға табиғаттағы құбылыстар арқылы нақты түсініктер қалыптастыру	Наурыз
17.	Геометриялық пішіндер арқылы таным процестерін дамыту	Үйдің сөйіп жабдық.Вагондарға дөңгелек таңдау.Геометриялық фигуралар.	Пішіндер туралы түсінік беру	Наурыз
18.	Психикалық үдерістерін дамыту	«Үйде кім тұрды» ойыны «Қандай аспапта ойнадым,тауым көр» ойыны «Кім даяғын топырақтан отыр» ойыны	Таным процестерін дамыту	Сәуір
19.	Сенсорлық қабілетін дамыту	«Түрлі-түсті төсем» «Жеміс дүкені»	Баланың қол моторикасын дамыту,сенсорлық қабілеттерін қалыптастыру	Сәуір
20.	Қабылдауды,ойлауды,сөйледі, жадыны,сөйлеу тілін дамыту.	«Жапалақ» ойыны «Не жетпейді» ойыны	Қабылдау,ойлау,сөйледі,жадыны,сөйлеу тілін дамыту мақсатында қоршаған ортамен таныстыру	Мамыр
21.	Күм терапиясын жұмыс дағдысын қалыптастыру	«Сәлеметсің бе, күм!» «Күмдігіміз өрнектері» «Күмді құрылыстарымыз»	Психологиялық сауқаттықты төмендету	Мамыр

Жеке баламен жұмыс жасау жоспары

Жеке балалармен жүргізілетін түзету-дамыту жұмыс жоспары

2022-2023 оқу жылы

Р/с	Тақырыбы	Күні
1.	Ата-анамен әңгімелесу	11.10.22
2.	Психикалық үдерісін дамыту	18.10.22, 25.10.22
3.	«Отбасы» проективті әдістемесі	1.11.22, 8.11.22
4.	Қол моторикасын дамытатын жаттығулар	15.11.22, 22.11.22
5.	Психологиялық қолдау жаттығулар	6.11.22, 13.11.22
6.	Шірін-көзге, түр-түсі қабылдауын анықтау	20.11.22
7.	Таным процестерін қалыптастыру	27.11.22
8.	Психикалық үдерістерін дамыту	4.01.23
9.	Кору,есту, тактильді-көзге көрсету, қабылдауын, зейінін, дамытушылығын арттыру	10.01.23, 17.01.23
10.	Қол моторикасын дамытатын жаттығулар	24.01.23
11.	Конструкторлармен жұмыс істеу дағдысын дамыту, ойынуға бейімдеу	31.01.23
12.	Психикалық үдерістерін дамыту	7.02.23
13.	Бейімдеу әрекетіне деген қызығушылығын арттыру, дамыту, арт-терапия әдісі арқылы сурет салуға бейімдеу	14.02.23
14.	Қызыл-сары-көк түстермен таныстыру, ажырату	28.02.23
15.	Күм терапия әдісі арқылы баланың сенсорлық дағдысын қалыптастыру	28.02.23
16.	Табиғат әлемі, суықшылықтары, жыл мезгілдері туралы түсінік қалыптастыру	7.03.23, 14.03.23
17.	Геометриялық пішіндер туралы түсінік қалыптастыру, таным процестерін дамыту	21.03.23
18.	Сенсорлық қабілетін дамыту	4.04.23, 11.04.23
19.	Қабылдау, дыбылдау, зейінді, жадыны, ойлау тілін дамыту	11.05.23, 18.05.23
20.	Күм терапиясымен жұмыс дағдысын қалыптастыру	25.05.23, 30.05.23

Мақсаты: Балабақшамен ата-ана арасындағы қарым-қатынасты күшейте отырып, отбасында балаға ата-ананың маңызын арттыру.

Бала тәрбиесінде ата-ананың алатын орнын ерекше екенін түсіндіру; ата-ана бойына өздерін тәрбиеші мұғалім ретінде көруде қатысушыларының дамыту.

Кіріспе

1. Амандасу жаттығуы

2. «Ата-анамен» әңгімелесу

3. «Сықарлы қараңдас»

4. Сергіту сәті

1. «Амандасу» жаттығуы

Панкдаог: Сәлеметсіздер құрметті ата-аналар. Сәлем сөздің маңызы демеуші келіңдер бәріміз бір-бірімізбен амандасып ахайықшы. Оң жақтағы көрінімізге бір бұрылып, сол жағымыздағы көрінімізге бір бұрылып, қолдарымыз ұстап жымаймыз. Оң жақтағы көрінімізді құшақтап, сол жақтағы көрінімізді құшақымызға қасып құшақтайық.

2. «Ата-анамен» әңгімелесу

Мақсаты: Баламен ата-анамен қарым-қатынасты қала құрайтынын білу. Бала үшін отбасы – бұл қоғамдық тәжірибенің көзі. Отбасында ол өзі елістейтін үлгілер табыды, мұнда ол адамгершілік туындады. Егер біз адамгершілігі зор, дәлі сөз үрпақ тәрбиелетіміз келсе, онда бұл мәселені «бүкіл әлеммен»: балабақша, отбасы, қоғам – шешуіміз қажет.

3. «Сықарлы қараңдас»

Мақсаты: Ата-ананың бала тәрбиесіндегі өз жауапкершілігінде сезіну.

Әр топтағы барлық қатысушыларға ортақ бір қағаз беріледі. Қатысушылардың біреуі таза қағазға бала тәрбиесіне байланысты тақырыптағы суреттің бір бөлігін бастап салады. Келесі қатысушы осы суретті толықтыра түседі. Осылайша барлығы қатыса отырып (шеңбермен) суретті аяқтап шығуы тиіс. Сонында суретті сипаттауы тиіс.

4. Сергіту сәті

Терең демалайық! Құлағеггі жарық түсіп тұрғанын елестетіп көріңдер. Бұл қайырымдылық, бақыт, бейбітшілік және қуаныш жарығы. Қандай тамаша! Қала, сұлулықты тамашалап көрейік! Бұл тамашақайып жарық жүрегімізге тыныштық, қайырымдылық, сүйсінеушілік әкелсін. Ішкі дүниеміз тап-таза, жап-жарық болып кетті. Міне, жеремегі! Жүрегімізде әлемі гүл ашылып келеді. Қандай әлемі! Түрлі-түсті жапырақтар құлашырап тұр. Бұл сіздің отбасыңыз. Ал гүлдің ортасындағы дөңгелек бұл сіздің балаңыз. Бұл жәй гүл емес, сүйсінеушілік гүлі. Көзіңізді жұмып осы гүлдің елестетіндер. Ол әлі кішкентай. Құя оны жақытып, осуыне көмектеседі. Гүлдің иесін іскейміз. Міне, бізде қандай гажан гүл пайда болды.

Психикалық үдерісін дамыту

18.10.22 м
25.10.22 м

Мақсаты: Баланың таным процестерін дамыту

«Затты тап» ойыны

Мақсаты. Есті, анализдеу, синтездеу, заттың мәнін анықтау қабілеттерін дамытуға бағытталған ойын.

Ойын барысы. Жүргізуші бөлмеде тұрған кез келген затты алып, ол қай жерде тұрғанын, не үшін керек екенін, қандай материалдан жасалғанын және т.б. суретпен айта бастайды. Балалар жүргізушінің жасырып тұрған затын табу керек.

«Жоғалған ойыншықты тап» ойыны

Мақсаты. Ойын ес пен зейінді, назар аудару білу іскерлігін дамытуға бағытталған.

Ойын барысы. Балалардың алдында түстелдің үстінде бірнеше ойыншықтар тұрады. Балалар бірнеше минут сол ойыншықтарға қарап, содан кейін теріс қарап тұрады. Сол кезде жүргізуші ойыншықтардың біреуін тығып қояды, ал балалар сол ойыншықты табу керек. Егер жауап дұрыс болса, онда ойыншықтар рөлдерімен ауысады.

«Үкестікті табу» ойыны

Мақсаты. Ойын ойлау мен сөздік қорды дамытуға бағытталған.

Ойын барысы. Ойынның мәні мынада, бір ойыншы бір сөзді айтады, ал екінші ойыншы сол сөздің мағынасына сәйкес қарима-қарсы сөзді айтады.

Мысалы: «суық – ыстық», «аспан – жер», «жарық – қараңғы» және т.б.

«Суреттер реті» ойыны

Мақсаты. Ойын балалардың логикалық ойлауын, қиялын дамытуға бағытталған.

Ойын барысы. Суреттерді өзара қылып қоямыз. Жүргізуші балалардың алдына суреттерді қойып, олар бір-бірімен өзара байланысты және одағ әлгіме құрастыруға болытындығын айтады. Балалар бұл суреттерді ретімен құрастыру керек және осы суреттерге қарап әлгіме құрастыруларына болады.

Қорытынды. Баланы психикалық үдерісін дамыту мақсатында жасалған ойын-жаттығуларды қайталау арқылы баланы мадақтау.

«Отбасы» проективті әдістемесі

1.11.22 ж.
8.11.22 ж.

Тақырыбы: «Отбасы» проективті әдістемесі

Мақсаты: Баланың отбасылық жағдайды, оның отбасындағы орнын сондай-ақ оның отбасы мүшелерімен қарым-қатынасын қабылдау ерекшеліктерін ашу.

Жұмыс түрі: Топтық жұмыс

Ұйымдастыру бөлімі: Балаларды сәлемдесуге, бір-біріне жылы мейіріммен қарауға үйрету.

Тапсырма: Балаға қағаздың стандарттық парағын, түрлі-түсті қарындаштар жинағымен беріледі (жай қарындаш, қалам, өшіргішті бермесе дұрыс болды), сосын: «Өз отбасыңды суретте». Отбасы құрамына кім кіретінін есіне салу керек емес, өзі қалай көрссе, солай салыңыз.

Психонөйро жаттығу: Балаларды шаршау процесінен арылту, көңіл-күйлерін көтеру мақсатында

«Саусақ» ойындарын ойнату

Сурет салуға көмек беру. Қалам ұстауын бақылау.

Сурет салу кезіндегі баланың көңіл-күйін бақылау.

Қорытындылау. Топтық сабаққа алынған балаларды мадақтау. Отбасына деген сүйіспеншілігін арттыру.

Қол моторикасын дамытатын жаттығулар *15.11.2020*
22.11.2020

Мақсаты: Қолдың үстік моторикасын дамыту нығызды рөл атқарады жалпы даму мектеп жасына дейінгі балалар, саусақ қимылдарының үйлесімділігін қалыптастыруға мүмкіндік береді, сөйлеу әрекетін дамытады, баланы мектепке дайындайды, шығармашылық қабілеттерін дамытады.

1. Мақарондар

Қажет: боялған мақарон, ұсын кәбіттер.

Біз қалай ойнаймыз: біз әліне мақарон жасаймыз, сіз мақарон түстерінің белгілі бір кезектілігін ұсына аласыз.

2. Баламен жаттығулар

Мақсаты: қимылдардың дәлдігін дамыту, түстер туралы білімдерін бекіту.

Қажет: пинцет, кішкене «түймелер» (мен оларды ас үйге арналған сәйіргіш майлыктардан тесік тесік жасап жасалды), бірнеше кішкене тостаған.

Біз қалай ойнаймыз: түймелерді түрлі ыдыстарға (пінцетпен) түсі бойынша төсеу үшін пинцетті қолданыңыз.

3. Қымтандарды жаттығулар

Мақсаты: қимылдардың дәлдігін, зейінін дамыту.

Қажет: қорап, қымтандар, жұптасқан суреттер жинағы.

Суреттерді қораптың ішіне және ішім ізігіштеріне жапсырыңыз.

Біз қалай ойнаймыз: кез-келген суреті бар қимтанды алып, қораптың бірдей суретті табыңыз, қораптың ішіне шаф бекітіңіз.

4. Жолдар

Мақсаты: қимылдардың дәлдігін, қағаз парағында шаруа қабілетін дамыту.

Қажет: картон парағы табиғи материал (ұсақ шағыл тастар, қабықшалар, бұрыш, бұрыш), кішкентай түймелер.

Біз қалай ойнаймыз: картон парағында біз таңдалған материалмен орамдық жолдарды саламыз.

Қорытынды балаларды бағалау жұмысын деген қызығушылығын арттыру.

Психологиялық қолдау жаттығулар

6.12.2020
13.12.2020

Мақсаты:Баланың сойлау процесін, даму деңгейін түзетуге арналған.

Жұмыс түрі: ойын-жаттығулар

Ұйымдастыру:психо нейро жаттығумен балаларды түзету дамыту жұмысына тарту.

1.Жаттығу "Затты аяқтап сал"

Мазмұны:Жаттығудың шарты бойынша біз сызықша жүргізу арқылы "өзінен әрі"(ұзын-қысқа), "өзіне қарай"соңы соң жарты дөңгелек жасаймыз. "Бұл не?" яғни осы сұрақты ашу арқылы қандай заттар екенін таныуымыз керек.Жұлдызша, саңырауқұлақ бейнелері жасалынады.

2.Жаттығу "Сызырлы жіптер"

Мазмұны: Бір түсті жіптерді бояуға ала отырып, түрлі-түсті жіптер жасалынады.Бұл жіптерді қағаз парақтарына орналастырады тек қана жіптің ұшы қағаз сыртында қалады. Одап кейін жіп қойылған парақ есініні альбом парағымен жабылады. Жіптерді бала біртіндеп шығарып алу керек. Түсті дақтарды алған соң, бала зат бейнесіне ұқсатып бөлшектерді аяқтау керек. Желпігін зигзагы жасалады.

3.Жаттығу "Сүйеніш нүктелер арқылы сурет салу"

Мазмұны:Бұл жаттығуда алдын-ала бір заттың суретін салады. Ол үшін барлық ойыншылар бөлше ішінде тыныштық сақтаулары қажет.Ойыншылар нүктелерді жалпы сызықпен жүргізіп, өз қалауы бойынша бояйды. Бұлт,күн,шарша бейнесі жасалады.

Қорытындылау. Балаларды бағалау. Қоңіл-күйлерін көтеру

Пішін көлем, түр-түсті қабылдауын анықтау *20.12.22 м*

Мақсаты: Баланың пішін, көлем, түр-түстерді қабылдауын анықтау.

Көрнекіліктер: геометриялық пішіндер.

1. «Вагондарға дөңгелек таңдау».

Балалар вагондарға лайық дөңгелектерді әртүрлі пішіндердің ішінен табу тиіс.

2. «Үй құрылысының ретін көрсету»

Балаларға үйдің суретінің үлгісін көрсету. Балаларға әртүрлі жолақшаларды, пішіндерді таратып беру. Үлгіге қарап осы пішіндерден үйді құрастыруды ұсыну.

3. Пішіндердің бұрыштарын санаймыз

Мазмұны: Пішіндердің бұрыштарын санау. Үшбұрышта үш бұрыш, үш кесінді бар. Төртбұрышта төрт бұрыш, төрт кесінді бар.

- дөңгелекте бұрыш бар ма?

- дөңгелекте бұрыш жоқ.

- пішіндердің түстерін ажырату. (сары, қызыл, жасыл)

4. Таяқшалардан пішіндерді құрастыру

Мазмұны: Таяқшаларды түстеріне қарай санау. Үш сары таяқшадан үшбұрыш құрастырамыз. Жасыл дөңгелекте табу. Бірдей пішіндерді жалға. Пішіндердің түсін, көлемін ажырата отырып бірдей пішіндерді жалғау.

Қорытындылау пішіндер туралы ТҮСІКТЕРІН БАҚЫЛАУ, СУРЕТТЕР МЕН ОЙЫНШЫҚТАРДАН АЖЫРАТУ АРҚЫЛЫ БАҒАЛАУ.

Таным процесінің қолыптастыратуы *27.12.2020*

Мақсаты: Баланың таным процесінің қолыпты дәрежесіне жеткізу.

Жұмыс түрі: топтық.

1.«Бастапқы жағдай» ойын-сергіту сәті

Мақсаты. Зейінді дамыту.

Нұсқау: «Балалар, сендермен біраз денемізді сергітіп алайық. Барлықтарың орындарыңа мұқайланып отырыңдар. Менің «Тұрыңдар!» деген бұйрығым бойынша тез тұрып, ал «Отырыңдар!» бұйрығым бойынша тез отыруларың керек. Барлықтарың бірге тұрып, бірге отыруға тырмыңдар».

2.«Затты қалай қолдануға болады?» ойыны

Мақсаты. Шығармашылық ойлауды дамыту.

Ойын барысы. Кез келген затты аламыз (қалам, кітап және т.б.). Оны шеңбер бойымен тұрған әрбір ойыншы кезекпен қолына алып, затты қайда қолдануға болатынына айтады.

3.«Құс – аң – балық» жаттығуы

Мақсаты. Ойлауды дамыту.

Ойын барысы. Жүргізуші әр ойыншыға берілген үш сөздің біреуін айтады. Ойыншы айтылған сөздің бір өкілін атау керек. Бір сөзді екі рет қайталануға болмайды. Мысалы: құс – суықторғай, балық – тыран, аң – аю және т.б.

4.«Пианино» ойыны

Мақсаты. Зейінді дамыту.

Ойын барысы. Әр қатысушы оң аяқ алақанын оң жағында тұрған көршісінің беліне, ал сол жақ алақанын сол жағында тұрған көршісінің беліне қояды. Бұл жерде қатысушылардың қолдары жұмылсып тұрады. Бұл жерде топта берілетін тапсырма мынадай: алақандарының орналасу көзектеріне байланысты, алақандарымен аяқтарын соғу. Алақан – пианино клавишалары (бұл дегеніміз қатысушы бірінші өзі соғады, содан кейін оның екі көршісі, қайтадан өзі).

Қорытындылау.

Психикалық үдерістерін дамыту 9.01.23

Мақсаты: Баланың психикалық үдерістерін дамыту

Сәлемдесу: Балаларды сәлемдесу арқылы жұмысқа қызығушылығын арттыру

Мақсаты: Балаларды бір-бірімен жақын тартуға бейімдеу.

1.«Дауысынан таны»

Мақсаты: Еркін зейін салу қабілетін дамыту

Жүргізуші: Орманда аласып қалмау үшін, біз бір-біріміздің дауысымызды жақсы білеміз бе, соны тексерейік. Балалар шеңбер құрып тұрады, шеңберді жүргізуші теріс қарайды. Барлығы ыңғылдап ән салады: «Әлия, сен қазір ормандасың, біз саған «Ауу» деп айқайлап жатырмыз. Көздеріңді қатты жұмып, сені кім шақырғанын айт». Ойыншылардың бірі жүргізушінің есімін атайды, жүргізуші оны танып, оның кім екенін айтады. Бұл ойын 2-3 рет қайталанамды.

2.Тақырыбы: «Төртінші артық» әдістемесі

Мақсаты: мазмұнды белгілерін бөліп көрсете білуін диагностикалау.

Тәжірибені жүргізуге үлестіріме дайындалады, үлестірімеге белгілері ортақ 3 заттың суреті салынады, ал төртінші зат артық болады. Бала осы 4 заттың ішінен белгісі ортақ 3 затты бөліп алып, артық затты алып тастауы керек. Үш зат табиғатынан өзара ұқсас, ортақ белгілеріне қарап оларға бір атау беруге болады, ал төртінші зат артық.

Қорытындылау. Түзету дамыту жұмысында жасаған жаттығуларымен жұмыстарын мақтап,бағалау.

19.01.23 м.
19.01.23 м.

Кору, есту, тактиклді-кымылдық кабылдауын, зейінін дамытушылығын артыру.
Максаты. Баланын кымыл-көзгалысын дамыту, тапсырманы зейін көз отырып бағдарлауға бейімдеу.

Жұмыс түрі : жеке

Ұйымдастыру кезеңі: Баланын көңіл-күйін көтеру арқылы оқуға деген қызығу

1. «Оркестр», «Ол қандай дыбыс?»

Максаты: қарапайым музыкалық аспаптардың дыбысын ажырата білу қабілетін қалыптастыру, есту есте сақтау қабілетін дамыту.

1-нұсқа. Психолог аспаптардың дыбысын шығарады (құбыр, барабан, қоңырау және т.б.) Балалар тыңдап болған соң «Мен сенисы ойна» дыбысын қайталайды.

2-нұсқа. Психологқа үлкенді-кішілі барабан бір, балаларда үлкен және кіші шенбер бар. Біз үлкен барабанды қағып, айтамыз сонда-ана-ана, кішкентай там-там-там. Үлкен барабанда ойнаймыз, үлкен шенбер көрсетіп, он айтамыз онда-онда-онда; кішкентайымен де. Содан кейін көздейсоқ тұрап психолог барабандарды көрсетеді, балалар кружаларды көтеріп, қажетті әндерді айтады.

2. «Қайда дыбысталатынын анықта?», «Кім шаялақтады?»

Максаты: дыбыс беретін заттың орнын анықтау, есту зейінін бағыттан дамыту.

1-нұсқа Балалар көздерін жұмады. Психолог үнсіз шетте тұрады (артқы, алдыңғы, сол оң) және қоңырауды соғыпал. Балалар көздерін ашпай, дыбыстың қайда шыққанын қолдарымен көрсетеді.

2-нұсқа. Балалар әр жерде отырады, жүргізуші таңдалады, көздері жұмылады. Балалардың бірі психологтың белгісі бойынша қол соғады, жүргізуші кімнің шапалақтағанын анықтауы керек.

3. «Суретті тап»

Психолог: баланың немесе балалардың алдына жануарлар бейнеленген суреттер сериясын қояды (ара, қоңыз, мысық, ит, атең, қасқыр, т.б.) және сәйкес ониматопеяны шығарады. Келесі кезекте балаларға ониматопея арқылы жануарды анықтау және оның бейнесі бар суретті көрсету тапсырмасы беріледі.

Қорытындылау: Баланы ай

Қол моторикасын дамытатын жаттығулар 24.01.23.

Жұмыс түрі: Жоспар

Ұйымдастыру кезеңі: Баланың таным процестерін дамыту

Мақсаты: Қолдың ұсақ моторикасын дамыту маңызды рөл атқарады жалпы даму мектеп жасына дейінгі балалар, саусақ қимылдарының үйлесімділігін қалыптастыруға мүмкіндік береді, сойлау әрекетін дамытады, баланы мектепке дайындайды, шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Баулармен ойындар

Сенсомоторлық бағдарлауды, ұсақ моториканы, жазықтықта бағдарлауды, «жоғары», «төмен», «оң», «сол» ұғымдарын игеруіне жәрдемдеседі, тілді дамытады, зейінің тұрақтандырады, қол бөлсендігін, икемділігін арттырып, қолды босынғытады.

Қысқаштармен ойындар

Қысқаштармен ойынлатын ойындар өте нәтижелі. Ол баланың ұсақ моторикасын дамытады, ақыл-ойының, тілінің дамуына зор ықпал етеді. Түрлі-түсті қатты қағаздардан дөңгелектер жасап, сондай түсті қысқаштарды қыстыра, гүлдер пайда болады.

Сурет салу

Сурет салу – Барлық балалар жақсы көретін, әрі пайдалы ісі. Қарындас, қылқаламмен паркет, қатты қағазда сурет салу қатып қалған қағаз емес. Қарда, құмда, терлеген терезе бетіне, асфальтта сурет салуға болады. Алақанмен, мақтазы тақшалармен, көкөністер бастырмаларымен және т.б. әдістермен, яғни бейнелеудің дәстүрлі емес техникалары арқылы сурет салу өте пайдалы, әрі жазақты. Балаға әр түрлі пішіндерді тік сызықпен салуға, суреттің үлік сызық бойымен жүргізу, үлгімен сурет салу, суреттің аяқталмаған екінші бөлігін салу – шығармашылық қабілетті, есте сақтау қабілетін, түсті қабылдауды дамытады.

Ермексазбен ойын

Ермексаз баланы жақсы дамытатын әр түрлі қызықты ойындар өткізуге мүмкіндік береді. Баланың ермексазды қолмен жабітеді, саусақпен бөліп алады, домалатады, ширатады, ермексазды қалауынша қалыпқа келтіреді және кез-келген уақытта ермексазды бұздаярп алам деп қорықпастан жұмысына өтгеріс енгізеді, ол өз ісіне деген сенімділік тудырады.

Қағазбен жұмыс.

Жай қағаз үлкен мүмкіндіктерге ие. Қағазды кішкентай бөлшектерге жартып, бөлшектерден сурет салуға болады. Қағазды ұмақдап, доңқа айналдыруға болады, қағазды қыркуға болады. Оригами өнерінің пайдасы ұшан теңіз.

Қортындылау: Балаларды мадақтау.

31.01.23.

Сабақ тақырыбы: Конструктуралармен жұмыс істеу дағдысын дамыту, ойлауға бейімдеу, қызығушылығын дамыту

Мақсаты: Баланың конструктуралармен жұмыс істеу дағдысын дамыту, ойлауға бейімдеу, қызығушылығын дамыту

Әдісі: ойын түрінде.

1. "Мозайка құрастыру"

Ойын барысы: балаға мозайка және ойын арнайы тақтайы беріледі. Ол мозайкалардан өзі қалаған бейнені жасап шығаруына болады. Алғашында тұл, үшбұрыш секілді оңай жасалатын бейнелерді құрастыруға дағдыландыру керек.

2. "Қыстырғыштар"

Ойын барысы:

I нұсқа: балаға жасына сай қағаздан не ПВХдан қиылған бейнелер (кірпі, шырша, тарак, күн, т.б.) беріліп, оның қажетті детальдарын қыстырғышпен толықтыру ұсынылады.

II нұсқа: балаларға қуыршақтың киімдерін, не өздерінің бет орамалдарын жуып, қыстырғыш кемегімен жікке тізу ұсынылады.

Жалпы қыстырғыштармен түрлі ойындар ойлап табуға болады, мысалы, түстеріне қарай топтастырып, мұнара жасау, жол жасау, т.б. Ең бастысы ұшқыр жиегі мен өз ісіне деген сүйіспеншілік болса болғаны

Қорытындылау

Баланы марақтау.

7.02.2302

Психикалық үдерістерін дамыту

Тақырыбы: «Төртінші артық» әдістемесі

Мақсаты: маңызды белгілерін бөліп көрсете білуін диагностикалау.

Тәжірибені жүргізуге үлестірме дайындалады, үлестіруге белгілері ортақ 3 заттың суреті салынады, ал төртінші зат артық болады. Бала осы 4 заттың ішінен белгісі ортақ 3 затты бөліп алып, артық затты алып тастауы керек. Үш зат табиғатынан өзара ұқсас, ортақ белгілеріне қарап оларға бір атау беруге болады, ал төртінші зат артық.

Сергіту сәті: Баланың шаршау процесінен арылту, мақсатында жатығулар жасату.

Жоғалған ойыншықты тап» ойыны

Мақсаты: Ойын ес пен зейінді, назар аудару білу іскерлігін дамытуға бағытталған.

Ойын барысы: Балалардың алдында түстелдің үстінде бірнеше ойыншықтар тұрады. Балалар бірнеше минут сол ойыншықтарға қарап, содан кейін теріс қарап тұрады. Сол кезде жүргізуші ойыншықтардың біреуін тығып қояды, ал балалар сол ойыншықты табу керек. Егер жауап дұрыс болса, онда ойыншықтар рөлдерімен ауысады.

Қорытындылау: Баланы мидықтау

14.02.23

Бейнелеу эрестіне деген қызығушылығын арттыру дамыту, арттерапия әдісі арқылы сурет салуға бейімдеу

Мақсаты: Баланы бейнелеу эрестіне деген қызығушылығын арттыру дамыту, арттерапия әдісі арқылы сурет салуға бейімдеу.

1.«Үзік сызықпен бейнеленген үлгіні үстінен сызып шығу»

Мақсаты:зейін салу қабілетін жағдықтау, ұсақ моторика және қол қозғалысы үйлестігін дамыту.

Бала үлгі бойынша көрсінделген суреттерді үстінен сызып шығуы қажет.

2.Ойын «Суретке сәйкес тәулік мерзімін ата»

Мақсаты: көрнекі қабылдау, қоршаған ортамен танысу. Бала суреттегідей күнделікті тәулік бөлістерінажырата және атай білуі керек, сонымен қатар сол уақыт кезеңіне байланысты тамақтану уақыттарын айтып беруі керек: таңғы ас, түскі ас, түстен кейінгі шай, кешкі ас.

3. Умаждалған қағазбен сурет салу әдісі

Алдымен негізгі бет, папирға керекті қоюланған гуашь бояуының түстерін, умаждалған бірнеше қағаз бөліктері дайындалады;

бала умаждалған қағазды бояуға батырып сурет салады, әр түске батырған сайын қағаз бөлігін ауыстырады;

4.«Сөзімдерді бояу»

Өткізу барысы:А4 парағына абстракты түрде сызықтар мен формалар арқылы өз тәжірибесімен белгілі ең жақын сөзімдерді жай қаламмен бейнелеуі керек. Мазасыз және тұйық балалармен жұмыс жасаған кезде А3 форматын, көркемдік көмірді немесе сангинаны қолданған дұрыс. Бейнеленген сөзімдердің атауы суреттердің екінші бетіне жазылады. Кейін әр бейнеге сәйкес түсті таңдай отырып суреттерді бояу қажет. Бұл жаттығу көркем түрде тереңде жатқан сөзімдерді бейнелеуге, яғни іштей серпіліске жетуге көмектеседі.

Қорытынды бөлімі: жұмысты аяқтау. Жасаған жұмысын бағалау.

21.07.23

Қызыл – сары – көк түстермен таныстыру, ажырату

Мақсаты: баланы түспен таныстыру, түсті ажырата білуге баулу.

Сабақ түрі. Ойын сабақ

Ұйымдастырушылық бөлімі: сәлемдесу.

Көңіл күйін көтеру.

1. Ажырату-атау-жүйелеу

10 Қызыл, 10 Көк, 10 сары сәкиналар пирамидалардан немесе ұқсас заттардың кез-келген тобынан тұрады, олардың әрқайсысының ішінде заттар кез-келген белгінің ауырлық дәрежесінде ғана ерекшеленеді (мысалы, Мөлшері), бірақ түсі бірдей; 1 қызыл, 1 Көк, 1 сары таяқша (немесе доп); түрлі-түсті дақтары бар қағаз парақтары; арнайы таңдалған дидактикалық материал.

2. Жіктеу ойыны

Балалар жұп құрайды. Мұғалім әр екі ойыншыға қызыл, көк және сары түстердің түрлі суреттері салынған қағаз парақтарын таратады. Парақтағы кескінің қандай түсті екенін анықтағаннан кейін, балалар пирамидалардың сәкиналары праласқан үстелге жақындайды (қызыл, көк және сары түстер де бар. Қызыл түске боялған парақтары бар балалар барлық қызыл сәкиналарды, көк түспен – барлық көк сәкиналарды және т. б. таңдауы керек.

Ойын соңында балалар бірге түрлі-түсті сәкиналардан (квадраттар, үшбұрыштар, текшелер) поңыз жасайды және бұл туралы Жеке вагондардың түстерін атайды.

3. Атау ойындары

Бала (немесе тәрбиеші) қолында таңпауы немесе шарды (қызыл, көк немесе сары) жасырады және балаларға таяқтың қолында қандай түсті жасырылғанын болжауды ұсынады.

4. Жүйелеу ойыны

Мұғалім еркін ойынға арналған дидактикалық жиынтықты (мысалы, мозанка немесе құрылыс материалы) орналастырады және балаларды түстерді атауға шақырады. Осыдан кейін балалар материалды түсі бойынша жүйелейді.

Қорытынды бөлім: жұмысын бағалау. Баланы мадақтау.

Құм терапиясі арқылы баланың сенсорлық дағдысын қалыптастыру

Мақсаты: Бала өзінің жайлап, қорғалған күйде сезініп, шығармашылық белсенділік танытатын табиғи стимулдық орта қалыптастыру

Сабәк түрі: саяхат

Ұйымдастыру бөлімі: құм еліне саяхат жасау.

Баланы құмсалғышпен таныстыру.

Психолог: «Қараңыз, біздің құмсалғыш жартылай құммен толтырылған, сондықтан ішеткі бөлігі, борттары көрініп тұр. Қалай ойлайсыз бұл неге керек. Құм сыртқа төгілмеуі керек. Майда ойыншықтармен таныстыру. «Қараңыз мұнда көптеген әртүрлі жауарлар бейнесі. Оларды мұзғит қарап шығыңыз, қолыңызға ұстап көріңіз.

Құмсалғышпен жұмыс барысында кейбір ережелер бар:

Құмды әдейі құмсалғыштан алыстырып тастауға болмайды.

Оны ауызға салуға болмайды.

Ойын аяқталғаннан кейін, бар ойыншықтарды орнына қою керек.

Ойыннан кейін қолды жуу керек.

Жаттығу: «Сәлем құм»

Алақаншасын құмға қойыңыз. Оны алақаншаның ішкі жағымен, содан кейін, сыртқы жағымен сипап көрейік. Құм қандай? (келдір-бұдыр, жұмсақ, құрғақ, жылы, шашыраңқы).

Енді қолыңызға құмды алып қатты қысып, жайлап оны жіберейік. Ал, енді бір-біріміздің алақаншамызды құммен көмеміз.

«Құм жасырылбағым» жаттығуы

Құмның үстінде орналасқан жан-жануарлардың бейнесіндегі ойыншықтарды атап қолымен ұстап көреді. Өзіне ұнайтын жануардың атын атап, сипаттап береді. Психолог балаға көзін жұмуды өтінеді. Ойыншықтар құм астына жасырынады. Баланың көзін ашып құм астынан өзі жақсы көретін жануардың бейнесін табуын өтінеді. Психолог айтқан басқа да ойыншықтарды табады. Құмды саусағымен қалап, малшалам қолдануға, құмды үрлеуге болмайды. Психолог пен бала орындарын ауыстырады. (Бала ойыншықтарды жасырса, психолог ойыншықтарды табады.

Қорытынды бөлімі: құм елінде көрген заттарды атау, мадақтау..

7.03.23.
14.03.23.

Табиғат әлемі, құбылыстары, жыл мезгілдері туралы түсінік қалыптастыру

Жыл мезгілдері

Мақсаты: Балаларға табиғаттағы құбылыстар жөнінде жалпылама және нақты түсініктерді қалыптастыру.
Жылдың төрт мезгілін айыра білу дағдыларын бекіту

«Тірі және өлі табиғат» ойыны.

- Балалар, сендер жыл мезгілдерін таптыңдар, енді «Тірі және өлі табиғат» деген ойын ойлап жберейік. Бұл ойында мен тір табиғатты айтырда қол шапалақтасымдар, ал өлі табиғатты айтырда аяқтарымен топалдатасыңдар. Дөңселеңіз тұрайық.

- Қарлығаш (Қол шапалақтау)

- Тау (Аяқпен топалдату)

- Ағаш (Қол шапалақтау)

- Күн (Аяқпен топалдату)

- Қоян (Қол шапалақтау)

- Су (Аяқпен топалдату) - Ал енді балалар біз екі топқа бөлініп өзімізге ұнайтын жыл мезгілдеріне байланысты 1 топ жақсырамыз, ал 2 - ті топ сурет саламыз.

- Балалар мына жерде алдын ала болған қағаздар бар, қыс және көктем мезгіліне көкшіл қағаз, күз мезгіліне сарғыш қағаз, ал жаз мезгіліне жасылдау қағазды таңдаймыз.

«Жыл мезгілінің бөлігін тап» ойыны

Балалар пашаның жатқан бөліктерін құрау арқылы 4 жыл мезгілін шығарады. Кім қандай жыл мезгілін құрағанын айтып береді.

- Балалар тақтада сөздерді салған, жақсыраған суреттерінде іліп қойдық.

- Қане қай сурет ең әдемі шыққан, өздерің айтыңдарыңа. Балаларға тапалту.

(Кімнің салған суреті, қай жыл мезгілін салған, жақсырағанын сұрау, нақтау)

Қорытынды бөлімі: баланы марақтау. Жұмысты түсінгені бақылау.

18.13.13.

Геометриялық пішіндер туралы түсінік қалыптастыру арқылы таным процестерін дамыту

Мақсаты: пішіндер туралы түсінік беру.

Үйдің есігін жабайық

Ойынның мақсаты: заттарды өлшемі бойынша салыстыруға, жуан және жіңішке заттарды ажыратуға жаттықтыру. Ойлау қабілетін дамыту.

Ойынның құрал - жабдықтары: үйдің, есіктің суреттері.

Ойынның мазмұны: қағаздан қиылған, есігі жоқ үйдің суретін балаларға тарату. Жуан және жіңішке есіктерді үйдің өлшеміне сай келтіріп салуды ұсыну.

Вагондарға дөңгелек тигізу

Ойынның мақсаты: геометриялық пішіндерді ажыратуға, қасиеттерін білуге жаттықтыру, ойлау қабілетін дамыту. Ойынның құрал - жабдықтары: қағазға салынған вагондар, әртүрлі геометриялық пішіндер. Ойынның мазмұны: Балалар вагондарға лайық дөңгелектерді әртүрлі пішіндердің ішінен табады.

Үй құрылысының ретін көрсет

Мақсаты: түстерді ажыратуға жаттықтыру, ойлау қабілеттерін, қабылдау, ес, зейін процестерін дамыту.

Құрал - жабдықтары: баланың саны бойынша әртүрлі түсті аспаптар, пішіндер, үй суретінің үлгісі.

Мазмұны: Балаларға үйдің суретінің үлгісін көрсету. Балаларға әртүрлі жолақшаларды, пішіндерді таратып беру. Үлгіге қарап осы пішіндерден үйді құрастыруды ұсыну.

Геометриялық фигуралар

Ойынның мақсаты: геометриялық пішіндерді ажырату білу, санап сезу арқылы.

Көрнекі құралдар: геометриялық фигуралар түрінде конструктор Лего бөлшектері картонға желімделген.

Әрбір карточка мөлдір емес қағазда. Әртүрлі формадағы және өлшемдегі Лего жонағы.

Ойынның барысы. Балаларға геометриялық пішіндердің ішінен квадрат, шеңбер, үшбұрыштарды сезу ұсынылады. Балалар фигураны табуды және оның мөлшері бойынша қандай екенін айта алуды, содан кейін жұптың табуды ұсыну.

Қорытынды бөлім: жаттығуларды қайталау арқылы баланың пішіндерді түсінгені бақылау, баланы мадақтау.

11.04.23.
11.09.23.

Психикалық үдерістерді дамыту

Мақсаты. Баланың психикалық үдерісін дамыту, таным процестерін дамыту.

Жұмыс түрі : топтық

Сәлемдесу:

1.«Үйде кім тұрады?» ойыны

Мақсаты. Зейінді, есті дамыту.

Ойын барысы. Жүргізуші балаларға кезекпен жануарлардың суретін көрсете бастайды: тауықтар, сиырлар, құстар. Кезекпен балаларды осы жануарларды дауыстан келтіруге шақырады. Балалар барлық жануарларды тапқаннан кейін, жүргізуші былай деп сұрақ қояды: «Бұл үйде кім тұрады?» (ағ, құс, сиыр, өтеш).

Жүргізуші ойында бастайды:

- Қуаңбақ! Бұл кім? (терезе ашылады, балалар атеңгі көреді)
- Ол қалай айқайлайды? (балалар атеңгі дауысын келтіреді, терезе жабылады)
- Бұл үйде тағы кім тұрады? И-и-и... (терезе ашылады, балалар атты көреді)
- Ол қалай дауыстайды? т.с.с.

2.«Қандай аспапта ойнадым, тауып көр» ойыны

Мақсаты. Естің қабылдау қабілетін дамыту.

Ойын барысы. Жүргізуші балаларды музыкалық аспаптармен таныстырады: баян, дабыл, домбыра, гитара. Содан кейін сол аспаптармен шымылдың арт жағына барып тұрады. Аспаптардың біреуінде ойнайды, ал балалар сол аспапты табу керек. Жауапты дұрыс тапқан бала, сол аспапты алып өзі ойнап көреді.

3.«Кім аузын тынырлатып отыр?» ойыны

Мақсаты. Балаларға қатты, ақырын, дауыстап сөйлеуді (дыбыс аппаратын дамыту), дауыс қаттылығының деңгейін ақыраты білуді үйрету (естің қабылдауды дамыту).

Ойын барысы. Жүргізуші балаларға ойыншық аюларды көрсетіп: «Мынау үлкен аю, мынау кішкентай аю» екендігін айтады. Кішкентай аю Мишутка деп аталады. Содан кейін үлкен аюдың қалай дауыстап жүретінін көрсетеді. (Жүрісін көрсетіп, дауыстап айтады: топ-топ-топ, дәл осылай кішкентай аюды көрсетеді).

4.«Не істеп жатыр, тауып көр» ойыны

Мақсаты. Балаларға тапсырыс бойынша әрекетті анықтауды үйрету.

Ойын барысы. Жүргізуші дайындалған заттармен әр түрлі әрекеттер жасап, балаларға көрсетеді, мысалы: ағаш бағаламен үстелді ұрады, қонырғу соғады, бір стакандан екінші стаканға су құяды. Балалар қарап, тыңдап тұрады. Содан кейін жүргізуші шымылдың артына өтіп, сол әрекеттерді қайтадан қайталайды. Ал балалар дыбыс арқылы не істеп жатқандығын анықтау керек.

Қорытындылау. Балаларды мадақтау.

Сенсорлық қабілетін дамыту

18.04.23

25.04.23.

Мақсаты: баланың қол моторикасын дамыту, сенсорлы қабілеттерін қалыптастыру.

1.«Түрлі түсті төсем»

Мақсаты. Түстерді ажыратуға және салыстыруға үйрету. Түстер туралы алған білімдерін машықтауда қолдана білу дағдыларын қалыптастыру. Балалар тоғыз түсті негізгі түсіне қарай дұрыс болу қажет. Ойын шарты. Тәрбиеші балаларға қатты сұр түсті картон қағазды көрсетеді. Балалар қағаздағы боялған сәз жағындағы түстерді атайды. Тәрбиеші балалардың назарын контурлы жағына аударып: «Егерде сендер осы жолжолшаларды дұрыс боясаңдар, әлемі төсемше болып шығады».

2.«Шайханша»

Ойынның мақсаты. Балаларды заттың түсін, көлемін ажыратуға, «Ылайстар» деген ұғымның мағынасын түсінуге үйрету, ыдыс түрлерін атап сөздік қорын байыту.

Ойынның шарты. Үстел үстінде шай құтың көселер тұрады. Бір бала шай даяшасы, қалғандары шай ішуге келгендер.

Даяшы балаларды отырғызып, оларға көселермен шай ұсынды. Балалардан шайдың, көселің түсін, кесе қандай үлкен бе, немесе кішкентай ма екенін сұрайды. Шай үшін болған балалар рахмет айтып шығады.

3.«Жеміс дүкені»

Ойын мақсаты: Заттардың бейнесін және пішінін ажырату, түрі-түсіне, пішініне қарай бірдей заттарды таңдап алу, талғамын дамыту, заттың қасиеттерін, өмірдегі пайдасын тереңірек талдап түсіндіру.

Ойын шарты: Сөздердің үстіне жемістердің мүлжделері қойылған.

Психолог: Бүгін жеміс дүкеніне барамыз. Бірақ сатушы ашай жемістер мен көкіністерді дұрыс атап, сұрақтарына жауап берген балаға береді.

Сатушы: қыяр алған балаға. Бұл не?

Бала: қыяр, түсі жасыл, пішіні сопақша.

Ойын барлық балалар таңдап, атап бергенше жалғасды.

Дүкенші: дұрыс жауап берген балаларды атап, мүлжделерді әрі қарай өз беттерімен ойын жалғастыруға береді

Қорытынды бөлім: баланы мадақтау, тұлғудамыту жұмысы бойынша түсінігін қалыптастыру.

2.05.23
16.05.23

Қабылдауды, ойлауды, зейінді, жадыны, сөйлеу тілін дамыту

Мақсаты: Қабылдауды, ойлауды, зейінді, жадыны, сөйлеу тілін дамыту мақсатында қоршаған ортамен таныстыру.

1.«Жапалақ» ойыны

Мақсаты: Зейінді дамыту.

Ойын барысы. Саңамақ арқылы «жапалақты» тастайды, ол күлемнен отырып (орыссыққа), ұйықтайды. Күні бойы балалар қозғалыста болады. Содан кейін жүргізуші «Түн болды» деп бұйырады. Балалардың бірлығы қимылдамай тұрады, ал «жапалақ» көзін ашып балаларды ұстай бастайды. Ойыншылардың біреуі қолғалса не күліп қойса, сол «жапалақ» болады.

2.«Не жетпейді?» ойыны

Мақсаты. Жалпылама көріп қабылдауды дамыту.

Ойын барысы. Топпен сурет салу. Жүргізуші бормен тастаға немесе фломастермен үлкен қағазға бір заттың немесе жануардың суретін салады. Балалар суреттің жетіспейтін бөлшектерін жүргізушіге айтып отырады, ал жүргізуші суретті ақтайды. Балалардың мотивациясын көтеру үшін суреттің кейбір қарапайым бөліктерін өздеріне салдыру керек.

3.«Сөзді тап» ойыны

Мақсаты. Сөздік қорды дамыту.

Нұсқау: «Қанат, сен «қоян» сөзі боласын, ал сен Маржан, «кейде» сөзі боласын, сен Марат ... (жүргізуші Мараттың құлағына сыбырлап, «сәбіз» сөзі боласын деп айтады). Балалар Марат қандай сөз болады». Ойын барысы. Балалар әртүрлі сөздерді айтады, қанатті сөздерді табады, оларды берілген сөзге байланысты өзгертеді. Бірнеше сөйлемдер құрады, оқиды, сөйлемде қанша сөз бар екенін анықтайды.

4.«Аяқталмаған сурет» ойыны.

Мақсаты. Шығармашылық ойлауды дамыту.

Ойын барысы. Ойын екі кезеңнен тұрады. Бірінші кезеңде балаларға бірнеше шеңбер беріледі. Әр шеңберден қосымша элементтер арқылы әртүрлі бейнелер салу керек. Кім көп салса, сол жеңіске жетеді. Шеңберлерді басқа да геометриялық фигуралармен алмастыруға болады. Екінші кезеңде балаға кейбір бөлшектері аяқталмаған сурет беріледі, мысалы, ит. Бұл суретті әр салған сайын басқа иттердің бейнесі шығатындай салу керек. Тіпті таң ғажайып жануардың бейнесі шығатындай етіп суретті өзгертуге болады.

Қорытынды: баланы мадақтау тусегу жұмысына деген қызығушылығын арттыру.

13.05.23
30.05.23

Құм терапиясімен жұмыс дағдысын қалыптастыру

1. «Сәлеметсің бе, құм!»

Мақсаты: психофизикалық қауыртықты төмендету.

Ойын барысы: Психолог әр түрлі «құммен сәлемдесуді» өтінеді, яғни әр түрлі әдістермен құмға қол тигізу.

Баласізекпен қолының саусақтарымен құмға қол тигізеді, содан соң есінші қолымен, содан барлық саусақтарымен бір мезгілде қол тигізеді;

жеңіл/ қауыртылымен құммен жұдырықтарын нысады, содан соң бауу оны құмкөшікке төгеді;

құмға бар алақанымен ішкі, содан соң сыртқы жақтарымен жанасады;

құмды саусақтары, алақанлары арасымен уқалайды.

Сонғы жағдайда құмға кішкене ойыншықты тығып қоюға болады:

«Сенімен құм тұрғындарының бірі сәлемдескісі келеді – ...»

Үлкен балалар өз сезімдерін салыстырып және сипаттайды: «жылы – суық», «жағымды – жағымсыз»,

«тіксенді – кедірсіз» және т.б.

2. «Құмдағы өрнектер»

Мақсаты: көз қозғалысын, жіктелу үрдісін, көпшілікті дамыту.

Жабдықтар: Құмкөшік, миннаторлы қалыптар.

Дымқыл құмда өрнектер, жолақтар анық көрінеді, оларды жіктеу ойындарында пайдалануға болады.

Мысалы, толқынды жол бойымен адамдар жүреді, тұзу жолмен машиналар жүреді, ал дуалда құстар отырады — бала кәжекті қалыпты немесе суретті таңдап және көрсетілген жолаққа қояды. Соңында «Кім, қайда, не үшін және болды?», сюжетті дамытып және шағын ертегі шығару.

Дымқыл құмда анық жүздерді салуға болады, балаларды адам сезімін: қуаныш, мұң, ашу, қорқыныш, тандануды графикалық белгілеуге үйрету.

3. «Құмды құрылыстары»

Мақсаты: жеңістік ұғымын бекіту, есту және көру жадысын дамыту. Жабдықтар: Құмкөшік, шағын қалыптар. Ойын барысы: Тәрбиеші: Құм әлемінің тұрғындары сені оларға үй салуға көмектесуін сұрайды.

Бастапқыда құмда осы немесе басқа үй қайда салынатынын белгілеу қажет. Мысалы, бауырсақ дөңгелек пішінді үйді, жираф тік бұрышты, ал бегемот төрт бұрышты үйге тұрғызы келеді. Құм тұрғындарына көмектес.

Жоғары оң жақ бұрышта бегемоттық тұратын болады. Керекті қалыпты таңдап алып және таңба жаса. Осылай ересек адам балаға құмкөшіктің барлық тұрғындарын қоныстандыруға тапсырма береді.

Тапсырманы көп кейіпкерлер санын енгізу жолымен күрделендіруге болады, ересек адамның салтан жоспары бойынша ойыншықтарды қоныстандыру.

Қорытындылау балаларды мадақтау

Тренинг-бюджеттик жана өкмөт - Казань өлкөсү администрациясынын Ташкент Аймагына
 жүргүзүлгөн иштин натыйжасын жана жүзөгө ашыруу жөнүндөгү маалымат

2022-2023-жылга

Маектептин бөлүнүшү: өкмөт, бюджеттик жана өкмөт бөлүмүнүн бөлүнүшү, иштин натыйжасын жана жүзөгө ашыруу жөнүндөгү маалымат

Маскеле:

1. Бюджеттик жана өкмөт бөлүмүнүн иштин натыйжасын жана жүзөгө ашыруу жөнүндөгү маалымат.
2. Ташкент аймагындагы иштин натыйжасын жана жүзөгө ашыруу жөнүндөгү маалымат.
3. Бюджеттик жана өкмөт бөлүмүнүн иштин натыйжасын жана жүзөгө ашыруу жөнүндөгү маалымат.
4. Бюджеттик жана өкмөт бөлүмүнүн иштин натыйжасын жана жүзөгө ашыруу жөнүндөгү маалымат.

№	Иштин түрү	Түрү - иштин аталышы	Ташкент аймагы	Маектеп	Мергем
1	Иштин түрү	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»
2	Иштин түрү	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»
3	Иштин түрү	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»	«Иштин түрү»

	Сұрақ, жауабы	Әңгірме «Қызық»	Қолдану мақсаты	
	Көздерің арқан жаптызы «Бұл көзді қараңыз, басқаға қараңыз»	Қандай ағартып, қандай ағартып? Әңгірме: «Ақ көз»	Ақ көз көз ағартып, қараңыз, ағартып, қараңыз қараңыз ағартып	Ақын
	«Дұрыс, дұрыс, дұрыс» және «Ақын»	Суреттегі заттардың біріншісі ақын, ақын бер. Әңгірме: «Суреттегі бейне»	Тіл, дұрыс, дұрыс, ақын бер.	Ақын
Үйге жолыңыз Қызық жолыңыз «Қызық жолыңыз» «Қызық жолыңыз»	Суретте жолыңыз «Қызық» «Қызық жолыңыз» Қызық жолыңыз	Қызық жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз «Қызық»	Жолыңыз жолыңыз, жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз	Ақын
	Қызық жолыңыз	Әңгірме: «Бейне» Әңгірме: «Бейне» Бейне жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз	Қызық жолыңыз, жолыңыз жолыңыз, жолыңыз жолыңыз	Нұрлы
	Дұрыс жолыңыз	Әңгірме: «Жолыңыз» Суреттегі жолыңыз жолыңыз	Қызық жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз	Нұрлы
«Мен бейне» Қызық жолыңыз	«Қызық жолыңыз» жолыңыз жолыңыз	Әңгірме: «Үйге жолыңыз» Суретте жолыңыз жолыңыз, жолыңыз жолыңыз	Жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз	Нұрлы
	«Ақын жолыңыз» жолыңыз жолыңыз	Әңгірме: «Ақын» «Ақын жолыңыз» Жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз	Жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз жолыңыз	Нұрлы

		Біртәп аруаман көрсет		
«Күзгиде ойыныма»	Күзгиде сурет салу	Әңгемелік «Немен аяқайың?»	Бертепте тиларына сөйле ойлау арнасын көрсету, ауа арнасы сурет салуға үйрету.	Сөзүр
	«Күзгиде қандай тилане ұстапатын» қыстығын тәрмен ойлау.	Әңгемелік «Төзін тал?»	Сөйлеу арнасын дамыту.	Сөзүр
«Дөңгелек үлгілерін дамыту»	Дауыссызды тату	Әңгемелік «Төртінші арнама»	Қарама-қарсы тұрыма тұлбаларын көрсету.	Сөзүр
	Танымалдардан «Фигураларын құрастыру»	Әңгемелік «Геометриялық пішіндер»	Үлгілермен пішіндерін татулауларын ажыратуға үйрету.	Сөзүр
«Қандай да бөлше?»	«Салымақ» әдеуек жағнағуы	Әңгемелік «Салымақ»	Салымақ үйрету.	Сөзүр
	Жақсырақтармен жұмыс басылуы дегенгеу. «Жыл мезгілдері»	Әңгемелік «Бұл қай мезгіл бөлше?» Жыл мезгілдерін ажыратуға тиларына суретін қартамылар.	Жыл мезгілдерін ажыратуға бөлшедерін артырау. Қолдан ұяққа мазарымаққа дамыту.	Мамыр
	«Қандай жанрайықтар» үлкен-кіші тиларлар сурет салу	«Үлкен және кіші» Суретке қарап тиларын ажырату.	Суретке қарап тиларын ажыратуға үйрету.	Мамыр
	«Түске қарап тиларын ойлау жағнағуы»	Қандай да бөлше суретін қартамылар.	Түске қарап тиларын ажыратуға үйрету.	Мамыр
«Танымал жанрайықтар» қандай да бөлше тиларлар суретін тату.	«Қандай да бөлше» тиларына қартамылар ойлау.	«Үлкен қор» және тиларын ажырату.	Тиларына қарап тиларын ажыратуға үйрету.	Мамыр

«Жауаптар өлшемі» Ақша	Нұсқалар бойынше қолдану	Қазақстан Республикасының Балқаш қаласының Ақша қарама-қарсы	Мәтін 25.05.2025.

Біз біргеміз. 4 18-28

Тақырыбы: «Достық жолы күлімдеу, кел бағалайы»

Мақсаты: балалармен жылы қарым-қатынас жасау сенімділігін нығайту.

Жұмыс түрі: Жесе жеміс

Ұйымдастыру кезеңі: Сәлемдесу, бір-бірімізге жылы мейіріммен қарауға үйрету.

Тапсырма: «Мен сені жақсы көремін»

«Ояңді ереселің ата»

«Амандасу» жаттығуы.

Өртүрлі қалыпта қолмен қасып, құшақтап, қолмен шаңқалас арқылы амандасу.

Негізгі нейро жаттығу: баланы шаршау процесінен арылту, қоніл құйып жөтеру мақсатында «Саусақ» ойындарын ойнату.

Екі қол орман іші

Жүгіреді, қанады.

Өр жартастың арқына

Тығылам деп шаршады.

Саусақтарымен қимыл жасау.

Бас бормас бастан үйрек, орман терек.

Шүлдір шүмек, кімкесе бөбек.

Саусақтары біртіндеп бұту арқылы жұдырық жасау. «Біз әрқашан біргеміз» деп балаға сенімділік беру.

Қарығанды, Ойындарымызды ойнайық.

Баланы мақтайық.

Баланың ұсақ қол моторикасын ойын арқылы дамыту 0.02.23

Тақырыбы: «Алақан»

«Доп» саусақ жаттығулары.

Мақсаты: Жеке тұлғалық қасиетін қалыптастыру.

Қолдың саусақ қимылдарының үйлесімділігін дамыту.

Тапсырма: «Сызырлы тақшалар»

Тақшаларды түсіне қарат ажыратып топтастыру.

«Алақан»

Екі алақанды беттесіріп отырып, саусақтардың ұшымен ұшып титтіп сөлемдесу.

Бес саусақтың ұшы бір-біріне титіу арқылы «Сәлем, Сәлем» деп амандасу жаттығулары.

«Доп» алақанда кішкене допты сынып жаттығулар жасау.

«Су Дроп» терапевттен жолдану.

Қорытынды: Баланы мақтау.

Тазырабы: Себет 11.12.25

Өдісге: «Үлкен және кіші»

Мақсаты: Суреттен үлкен және кіші заттарды анықтау.

Сауасқ моторикасын дамыту.

«Тыныс алу» жағтыулары

Мұнан арқасы бау әрі зерек тыныс ала отырып, қолымызды асыға қарай тік бау шық
зеп сөйне дейін көтереміз.

Демімізді шығармай ұстап тұрмаыз.

Одан кейін алақанымызбен көз алаңымызға шарты бейнесін сала отырып, демімізді бау
шығарамыз.

«Сауасқ» жағтыулары.

Сапшауқулақты тереміз.

Себетке мен еділамын.

«Үлкен және кіші»

Түрлі нәрселерді үлкен кішілігіне қарай топтастырып шығарта білуге үйрету.

Қорықпай, бақылау мақсаты.

Тақырыбы: «Көздірік» саусақ жаттығуы 16.02.23

Тапсырма: Суретке қарап заттардың атын атап, оларды салыстыр.

Мақсаты: Тіл дыбыстарының дұрыс айтылуын үйрету.

Саусақ моторикасын дамыту:

Баланың зейінін, қабілетін арттыру.

«Серіппе» жаттығуы

Көздерімізбен жоғарыдан төмен серіппені саламыз, содан кейін төменнен жоғары қарай саламыз.

«Көздірік» саусақ жаттығуы.

Әже көздірік қалды.

Әже маған қарады.

Картотека суреттер жиынтығы

Суретке қарап заттардың атын атап, салыстыру. Мысалы: Оранған зәйт домалақ немесе дән домалақ деп.

«Оралма» жаттығуы

Қолдарымызды жоғары көтереміз, керілеміз.

Қолымызды созып оңға, солға бұрыламыз.

Қолымызды түсіреміз (2-3 рет қайталаймыз).

Қорытынды: Баланы мадақтап отырып, келесі дәжділерге ынталандыру.

Тақырыбы: «Добым добым домала» 21.08.23
23.02.23

Әдістемесуретте не бейнеленген?

Суреттегі заттардың барлығының атын атадына тама бер.

Мақсаты:Қызық сойлеу процесін даму деп ейінгіл дыбыстарының дұрыс айтылуын арттыру.

«Әйі» тынас алу жағтығуы.

Терең тынас алу.Қолымызды баяу көтереміз.

Демімізді шығармай ұстап тұрамыз.

А-дан дыбысын шығару арқылы демімізді шығарамыз және қолымызды баяу түсіреміз.

Демімізді терең тартамыз,қолымызды нық деп ейіне көтереміз.

Демімізді ұстап тұрамыз.

О-ооо дыбысын қатты шығару арқылы демімізді баяу шығара отырып,қолымызды өсі шығымызды қансыра құшақтап, басымызды төмен түсіреміз.

«Суретте не бейнеленген?»

Суреттерді көру арқылы жан-жануарларды сипаттау және қалай дыбыс шығаратынымен бөлісу.Мысалы:Жылқы,сөйрек,ешік,ой т.б.

«Добым ,добым домала»сөздермен ойын

Қалайден жұмыс.Қалайлы ұмажып деп жақу.

Қорытынды:Баланы мектепке дайындау.

Үсәк моторика 22.22.25

Қолдан қимыл үйлесімділігін және зейінін дамыту ойындары.

Тақырыбы: Саусақ жағтығуы «Қош»

Әдісіне: Жаттығып отыру. Ойын?

Күрші арасына жасырынған заттарды іздеп табу.

Мақсаты: Заттарды санаптау, саусақ қимылдарының үйлесімділігін қалыптастыру. Сойлеу әрекетін дамыту.

Саусақ жағтығуы «Қош»

Қош отыр қорқалса,

Құлақтары жабыртал,

1-2-3 тұрған,

Онда сөзге бұрылса (Қимылдар жасау).

Арнайы кедіске салынған күршілер. Күрші арасында майда заттар бар. Балалар саусақтарымен іздеп, күрші ішінен затты тауып алып, санаптау.

«Қош» жағтығуы

Қолшырамысты бүтін жерге тұста ұстаймыз. Мұрын арасына бану тымал ала отырып, екі жасын сөлеміз. Іші демімді тартамыз.

Алаш, дыбыстың дауыстау арқылы ауылдан демімді шығарамыз.

Қаратып ала бағамыз маңықтау.

§. 03.23.

Тақырыбы: Қол моторикасын дамытатын жағтыяулар.

Үйымластыру кезеңі: Баланың тапсырмасын орындауы.

Мақсаты: Баланың қолымен ұзын, қысқа, тейілін дамыту, суусақ жинақтарының үйымластыру, ойлау әрекетін арттыру.

Бұл әрекет ойындар

Сенсорлық бағдарлауды, суусақ моторикасы, жауапкершілікті бағдарлауды, жоғары төмен, оң сол ұзындығын өзгертуге көмектесу, тісі дамыту, тейілі тұрақтандыру, қол белсенділігін, әрекетін арттыру.

Әдісі: «Не жетпейді?»

Әр суретке мұқият қарап, берілген суретте не жетпейтінін анықтау.

Мысалы: Қолы бір құлағы жоқ, сөзсіз бір аяғы жоқ т.б.

«Жағалап ойыншықты тап» ойыны.

Баланың есе пен тейіліне назар аудару білу іскерлігін дамытуға бағытталған.

Қорытынды: Баланы мадақтау, айтасын арттыру.

Тақырыбы: Қостың қимыл үйлесімділігін, кейінгі дамыту ойындары

Әдістемесі: «Жастырылған заттар»

Суреттегі заттарды атап бер.

Мақсаты: Кескіні бойынша бейнесін тұтастай қабылдауын, ұғынуын дамытау, кейінгі дамыту
дәрежесінде моторикасын дамыту.

Балалар ойыншықтар көрсетіледі. Балалар көзін жұмды, ойыншықтар біртіндеп алынып
отырады. Балалар алынған ойыншықты тауып, атап атайды. Бұл ойында баланың ес пен
кейінгі заттар аудару білу шеберлігін дамытамыз.

Дәндермен жұмыс.

Ыдыстағы екі түрлі дәндерді екі бөлек ыдысқа жіктеу.

Сүзек қимылдарының үйлесімділігін арттыру.

Серіту жаттығуы.

Қорытынды: Баланы мақтау.

Қызыл,жасыл,көк түстермен таныстыру.

16.05.23
18.05.23.

Мақсаты:Баланы түспен таныстыру,түсті ажырата білуге баулу.

Сабақ түрі:Ойын сабақ

Ұйымдастыру бөлімі:Сәлемдесу

Көңіл күйін көтеру

Ажырату атауы:жүйелеу.10Қызыл,10көк,10 сарысақиналар пирамидадан немесе үшке заттардың кез-келген тобынан тұрады,олардың арнайысының ішінде заттар кез-келген белгінің ауырлық дәрежесінде ғана ерекше,теңсіз(мысалы,мөлшері),бірік түсі бірдей:1қызыл,1көк,1сары сақина немесе деп;түрлі-түсті диқтары бар қағаз парақтары:арнайы таңдалған дидактикалық материал.

Жіктеу ойыны.Балалар жұп құрады.Мұғалім әр екі ойыншыға қызыл,көк және сары түстердің түрлі суреттері салынған қағаз парақтарын таратады.Парақтарға кескінінің қандай түсі екенін анықтағаннан кейін,балалар пирамидалардың сақиналары араласқан үстелге жапсырды:қызыл,көк және сары түстерде бар.Қызыл түске боялған парақтары бір балалар барлық қызыл сақиналарды,көк түспен барлық көк сақиналарды және т.б. таңдауы керек.

Ойын соңында балалар түрлі-түсті сақиналардан,парақтар,үшбұрыштар,текшелерінің бірі аңсайды және бұл туралы Жөке сақиналардың түстерін атайды.

Атау ойындары.Бала немесе тәрбиені жанындағы таныштық немесе шарлы(қызыл,көк немесе сары)жасырады және балаларға қандай жасыра,таным болжауды ұсынады.

Жүйелеу ойыны.Мұғалім еркін ойында арналған дидактикалық жаппастық.Мысалы:мәтінге немесе құрылыс материалдарына,аестарды және балаларды түстерді атауға шақырады.Сөздің кейін балалар материалды түсі бойынша жүйелейді.

Қорытынды:Жұмыстың бағалау,Баланы мадхасту.

Көрүстүлүштөгү өлкөсүмүз кабыл алуу жыйыны артынан берилүүсү.

23 05 23
28 19 23

Макалы: Баланын кымыскана өскөн дини үчүн аңгы-аңгы жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

Жумас түрү: Жумас

Учур: Баланын кымыскана өскөн жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

1. «Өркөстү» - «Ол кандай жерге?» Макалы: Картайган жумаска баланын кымыскана өскөн жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

1-нуска: Баланын кымыскана өскөн жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

2-нуска: Баланын кымыскана өскөн жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

2. «Кайта кымыскана өскөн» - «Кайта кымыскана?» Макалы: Баланын кымыскана өскөн жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

1-нуска: Баланын кымыскана өскөн жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

2-нуска: Баланын кымыскана өскөн жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

«Сүрөттү таны» Баланын кымыскана өскөн жерге кетип калышына жана кетүүсүнө жол ачылып берилүүсү.

